



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XII. ac de Paradiso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A *nes vivificandi dicuntur, contemplatione.* Ibidem collocat Ierusalem, & montem Sion, juxta Apostolum Gal. 4. 26. & Ebr. 12. 22. & Iohannem Apocal. 3. 12. & 21. 2. & Templum Dei; diesque ibidem festos celebratum iri putat, & quæcunque demum præcipiuntur in Lege, quam umbram continere dicit Apostolus futurorum bonorum. Eadem habet Homil. 23. in Iosue, eoque refert istud Iohann. 14. 2. *In domo Patris mei mansiones multe sunt, & super civitates illas cœlestes potestatem habiturum existimat servum illum frugi, qui commissam sibi pecuniam utiliter posuit.* Has ergo inter animarum sedes eam proportionem statuit, & similitudinem Origenes, ut cœlestium umbram esse & imaginem velit terram hanc, quæque in terris geruntur, juxta Apostolum Ebr. 8. 5. Memorabilis vero præ cæteris ille locus quem Homil. 5. in Psalm. 36. reperimus, ubi hoc explanans Psalm. 36. 34. *Et exaltabit te, ut hæreditate capias terram,* terram hanc esse vult dorsum ipsius Firmamenti; *Vnde,* inquit, *ego arbitror, quia sicut cæli ipsius, idest Firmamenti inferius solum Arida hæc in qua nos habitamus, terra ejus dicitur; ita & illius superioris, quod principaliter dicitur inferius solum, in quo habitatores illi cœlestes conversantur, & ut ita dicam, dorsum ipsum Firmamenti hujus, merito, ut dixi, Terra illius cæli esse dicitur, sed terra bona, terra sancta, terra multa, terra vivorum, terra flucis lac & mel.* Fulse totum doctrinæ suæ contextum explicat libr. 2. *ἑξ ἀρχῆς*, cap. 3. atque rerum omnium univèrsitatem, infernarum, terrenarum, cœlestium, & quæ supra cœlum sunt, generali nomine mundum ait appellari, quo cæteri mundi continentur; & quemadmodum Firmamentum terram hanc capacitare sua complectitur, ita spheram quamdam superiorem, quæ in Scripturis terra bona, & terra viventium nominatur, & micibus ac mansuetis promittitur, suo constringi cœlo, in quo sanctorum nomina descripta sunt; ex hoc autem cœlo, ex eaque terra, terræ ac cœli nominibus affecta fuisse Firmamentum & Aridam; aliudque esse cœlum & terram quæ initio à Deo creata sunt, ac Firmamentum quod die secundo conditum dicitur: mundum hunc autem superiorem, cum esse, unde missum se significat Christus dicens Iohann. 8. 23. *Ego non sum de hoc mundo,* corruptioni nequiquam ipsum esse obnoxium, nec oculis aspectabilem, sanctis autem & perfectis sedem hanc esse destinatam, & terram quidem mundi illius iis qui castigationibus & emendationibus fuerunt expurgati, aliis vero cœlum, qui dum in tertis agerent Dei mandatis obtemperarunt, sed ita tamen ut ab illa terra ad cœlum supremum transitus pateat. Consimilia sunt quæ habentur ejusdem libri cap. 8. & quæ capite postremo libri 3. ubi & illud adjicit, rerum distarum cœlestium, quæ inferiorum harumce typum gerunt, formam Moyse in monte fuisse monstratam; ad ejusque exemplum Tabernaculi & sacrificiorum instrumenta ipsum comparasse, secundum præceptum illud Dei Exod. 25. 40. *Inspicite & fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.* Adjicit etiam in summo illo cœlo futurum illud quod æternum dicitur Evangelium, & Testamentum semper novum, quod nunquam veterasceat; in eaque priorum terra eruditum iri ab Angelis animas, quemadmodum & in commemoratis supra mansionibus, donec supremum adeptis cœlum sit Deus omnia in omnibus. Nec ab his abluat Homil. 1. in Genes. cum scribit cœlum illud supremum & incorporeum, quod Dei sedes est, primum à Deo conditum, deinde corporeum cœlum, hoc est Firmamentum: nam incorporeum appellat, ut supra ostendimus, quod propter eximiam tenuitatem sub sensu non cadit. Item capite ultimo libri 2. *ἑξ ἀρχῆς* postquam sanctos ex hac vita discedentes in quemdam terræ hujus locum deventuros dixit, qui Paradisus appellatur, inde æreis mansionibus ac cœlestibus transgressis ad ea quæ non videntur, & quæ nomine duntaxat nobis cognita sunt, affirmat ascensuros. Hinc libro 7. in Epist. ad Rom. ea quæ oculis usurpantur, Aridam nimirum vel Firmamentum sperari verat, sed quæ in oculos non incurrunt, & æterna sunt, nempe cœlum: *Ima potius, inquit, cœlos multo eminentiores & excellentiores quam est illud Firmamentum quod videri oculis potest, & terram mansuetis assignatam, edicente Apostolo 2. Cor. 4. 18. Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur: quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.*

XII. Ad Paradisum quod attinet, à summo illo & supremo cœlo cum Adamantius distinxit, & in certo aliquo terræ loco collocavit; cum terrestrem è contrario Paradisum, quem in terra situm fuisse certissimum est, allegorice exponens supra cœlum constituerit, ut ostendemus. Ac de priore manifestum est testimonium libr. 2. *ἑξ ἀρχῆς*, cap. 12. *Puto enim, inquit, quod sancti quique discedentes de hac vita permancant in loco aliquo in terra presito, quem Paradisum dicit Scriptura divina, velut in quodam eruditionis loco.* Atque hanc primam esse vult mansionem, in qua corpore exeuntes animæ terrenis fordibus expurgantur; quam & idem esse vult ac sinum Abrahæ. *Sed & illam figuram, inquit Homil. 26. in Num. esse diximus execundâ de Ægypto, cum reliquit anima mundi hujus tenebras, ac natura corporeæ cæcitatem & transfertur ad aliud sæculum, quod vel sinus Abrahæ, ut in Lev. 17. 10. vel Paradisus ut in Lavone qui de cruce credidit, indicatur.* Aliquibus etiam Paradisum differentiis discriminat Homil. 3. in Ezech. ut alter sit Paradisus, alter deliciarum Paradisus. Atque hunc deliciarum Paradisum, cum

Eden, hoc est terrestri Paradiso confundit Homil. 1. in Cantic. ait enim: Qui autem dignus A fuerit redire & esse cum Christo, quique in parvo fidelis inventus constituetur super multa, ille gustabit, & capiet voluptatem Domini, perductus ad locum quemdam, qui pro huiusmodi ciborum copis & varietatibus, deliciarum nominatur locus. Propter quod & in Eden positus dicitur, quod delicias indicat. Quo de terrestri Paradiso quid senserit, infra explorabimus.

XIII. Haulta sunt & illa fere à Platonis fontibus: nam beatitudinem in Dei similitudine sitam ille voluit. Testes Laërtius in Platone, & Clemens Alexandrinus Strom. libr. 2. qui & in eadem fuisse Stoicos sententia demonstrat, & Abammon Ægyptius in responsione ad Epistolam Porphyrij. Plato præterea in Phadone, postquam Inferni topographiam descripsit, narrat animas, quæ virtutem inter & vitium mediâ tenuerunt viam, post latam de se sententiam ad Acherontem profectas, conscensis vehiculis ad Acherusiam B paludem deportari, expiatisque illic per supplicia sceleribus solvi, & præmia tandem rerum bene gestarum referre, & ad animalium etiam generationem nonnumquam remitti: quæ vero insanabilibus sese facinoribus alligarunt, in Tartarum absque ulla futuri exitus spe præcipitari: at quorum crimina sanari possunt, proici & illas in Tartarum, sed transacto illic anno, fluûu inde ejici, & ad Acherusiam revolvi, nec ante liberari, quam eos exoraverint, quos injuria vel morte affecerunt: quæ puram autem & infontem duxerunt vitam, eas regionem quandam superiorem, & delitiis affluentem, quæ terræ supereminet, ascendere; nonnullasque ex iis Philosophiæ præceptis institutas corporea mole liberari penitus, & in amœniora loca concedere. Præcipue notandum venit illud Plotini C Enn. 3. libr. 4. cap. 6. quo animarum ad superiora progressarum nonnullas asseverat in sensibili hoc mundo vitam agere, alias extra hunc mundum: quæ in sensibili mundo degunt, alias penes Solem, vel aliquem Planetam, alias in Firmamento ævum agitare, unamquamque pro meritis. Dicitaverat vero iam ante Pythagoras, ut refert Laërtius, ἡ ψυχή ἔστι ἀθάνατος, aërem omnem animis plenum esse. Atque hæc interpolata Origenes ad Scripturæ sacre effata utcunque aptavit.

Terra autem illa Firmamenti convexis incumbens, quam describit Adamantius, alteri huic persimilis est, quam libro eodem Plato commemorat, ubi ait ἡ γῆ ἐστὶν ὀρθογώνια καὶ ἡ ἀέρας ἐστὶν ὀρθογώνιος, ὡς ἡ γῆ ἐστὶν ὀρθογώνια, ὡς ἡ ἀέρας ἐστὶν ὀρθογώνιος, ὡς ἡ γῆ ἐστὶν ὀρθογώνια, ὡς ἡ ἀέρας ἐστὶν ὀρθογώνιος. Puram terram in puro sitam esse caelo, in quo sunt Astra, quod multi ex is qui huiusmodi de rebus differere solent, atherem appellunt, cuius hæc esse faciem, & in concava terra semper consuere. Hinc Tertullianus libr. De anima, cap. 55. Sed in athere dormitio nostra cum pueris Platonis; aut in aëre, cum Arto; aut circa Lunam, cum Endymionibus Stoicorum. Vetusta quoque illa Poëtarum Theologia Beatorum animas in terram quandã, Elysium nempe nemus recipi canebat. Inde Christianis objectabat Celsus nos ab Æthnicis edoctos dixisse abitura post mortem animas in aliam terram hac meliorem. Tum vero magistri sui Origenem pudit, & quæ à Platone didicerat, referre maluit ad Moysen, qui bonis Deum induxit promittentem terram lacte & melle manantem; cuius symbolum esse & imaginem Iudæam hanc terrenam & Hierusalem dixit, juxta Apostolum Ebr. 12. 22. In eorum argumentum quibusdam utitur Davidis testimoniis, frangi hominibus terræ cuiusdam hereditatem pollicentis. Illius quoque terræ gemmas ab Isaiâ E 54. 12. transfuisse Platonem arbitratur, ac reliqua itidem quæ ad hanc fabulam pertinent, quemadmodum & à Moysè, aliisque Prophetis. Aggæum vero nominatim laudat, qui terram ab Arida manifeste distinguit.

XIV. Origenianos errores libris Θεὸς αἰσθητὸν insertos percensens Hieronymus in Epist. 59. ad Avit. memoratos illos de suprema felicitate, ac diversis felicitatis gradibus minime prætermisit. Primum huius Epistolæ caput legi velim, ac alterum item, quod in his verbis, ἐστὶν ἡ ἀθάνατος ψυχή, sed mens & sensus ad perfectum veniens, nullaque perturbationum nubilo caligat, intuebitur (legendum fortasse, intuebitur) rationabiles, intelligibilesque substantias facie ad faciem. Legi velim & quartum eiusdem caput Epistolæ, quo F dixisse Origenem prodit Hieronymus, adversus animas in rerum fine ad cœlestem Hierusalem properantes adversariarum Fortitudinum bella consurgere, ne animarum remollescat virtus, sed ut prælis exercitæ novum roboris incrementum capiant. Tangit id & Theophilus Pasch. 2. cum somniasse dicit Origenem ascendere animas in cælum, & descendere; & nunc proficere, nunc ad inferiora delabi. Variarum quoque cœli mansionum figmentum perstringit paulo inferius, dixisse Origenem tradens, corpora quæ resurgunt, post multa sæcula in nihilum dissolvenda, nec futura aliquid, nisi cum de calorum mansionibus animæ ad inferiora dissipata, indiquerint novis, quæ alia rursus sicut, prioribus omnino deletis. Totam hanc etiam de cœlo novo, & terra nova, deque cœlesti illo mundo, huius nostri persimili, commentationem exsufflat Hieronymus cap. 4. Epist. 59. ad Avit. At immerito Origenem culpât Epiphanius,

Laërtius in Pythagora

Orig. libr. 7. contra Cels.

Agg. 2. 6.

Epist. Hier. 64. cap. 4.